

τολικῆς Ἀσίας, εἶναι ἐνιστικές. Δυϊστικὲς ἀντίθετα εἶναι οἱ θρησκείες τοῦ Ζωροαστρισμοῦ ἢ Μασδεΐσμοῦ τοῦ Ἰράν, τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ.

β'. ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΣΥΜΠΛΑΝΤΟΣ ΣΤΟ ΦΩΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ.

Τὸ πρόβλημα τῆς ἐνότητος ἢ ἑτερότητος τοῦ Κόσμου, ὡς τὸ πρῶτο ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ καὶ αἰώνια προβλήματα τῆς Μεταφυσικῆς, στὰ μάτια τοῦ στοχαστῆ μας, ἦταν πάντα στὸ κέντρο τοῦ φιλοσοφικοῦ στοχασμοῦ του καὶ ὅλης τῆς φιλοσοφικῆς ζωῆς του. Φυσικὰ ἡ φιλοσοφία τοῦ στοχαστῆ, ἀπάνω στὸ πρόβλημα αὐτό, πέρασε ἀπὸ πολλὰ στάδια καὶ ἐγνώρισε πολλὰς φάσεις. Φυσικὸ ξεκίνημα τοῦ φιλοσοφικοῦ στοχασμοῦ του βέβαια ἡ δυϊστικὴ μεταφυσικὴ κοσμοθεωρία τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας, τῆς θρησκείας τῶν προγόνων του, τῶν γονιῶν του καὶ ὅλου τοῦ ἔθνους του. Ἀπὸ τὰ πρῶτα ὕμῳς χρόνια τῶν ἀνώτερων σπουδῶν του καὶ μάλιστα ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή τῆς κριτικῆς καὶ ἐπαναστατικῆς περιόδου τοῦ φιλοσοφικοῦ πνεύματός του, τῆς περιόδου τῆς μετὰ φλόγα καὶ θρησκευτικὸ πάθος ἀναζήτησης τῆς ἀπόλυτης Ἀλήθειας, ἄρχισε μὲ τὸν καιρὸ καὶ σιγὰ — σιγὰ νὰ νοιώθῃ βαθειὰ μέσα του ὁλοένα καὶ πιὸ τρανὴ τὴ σαγήνη τῆς παναιώνιας ἐνιστικῆς κοσμοθεωρίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος στὶς πιὸ ὑψηλὰς ἐξάρσεις, ἐνοράσεις καὶ συλλήψεις του. Στὸ τέλος τῆς περιόδου αὐτῆς, πρὸ ἐκράτησε σχεδὸν δέκα χρόνια, στὰ χρόνια τῆς ἐφηβείας καὶ τῶν τελευταίων γυμνασιακῶν σπουδῶν του ὡς καὶ τῶν πανεπιστημιακῶν σπουδῶν του, ὡς τὴ στιγμή τῆς μεγάλης πνευματικῆς μεταστροφῆς του ἔκυριάρχησε ἀπόλυτα μέσα του ἡ κοσμοθεωρία τοῦ Μονισμοῦ, καὶ μάλιστα ἡ κοσμοθεωρία τοῦ ὑλιστικοῦ καὶ ἀθεϊστικοῦ Μονισμοῦ, πρὸ εἶχε στὰ χρόνια ἐκεῖνα τῆς νεότητος του τὴν αἴγλη, τὴν ἀχτινοβολία καὶ τὴ γοητεία τοῦ ἀπολύτου Ρεαλισμοῦ, τοῦ Θετικισμοῦ καὶ τοῦ ἀυστηροῦ Ἐπιστημονισμοῦ.

Μὲ τὴν πιὸ πάνω ὅμως μεγάλη πνευματικὴ μεταστροφή ὅλης τῆς ζωῆς τοῦ στοχαστῆ ἐγινε καὶ ὁ γυρισμὸς του ξανά στὴ δυϊστικὴ κοσμοθεωρία τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἡ πίστη στὸ Θεὸ καὶ στὴν Ἀθανασία ἀστραφτε τώρα πρὸς τὰ μάτια τοῦ στοχαστῆ ὡς ἀπόλυτη καὶ αἰώνια ἀλήθεια. Καὶ τῆς πίστεως αὐτῆς τὸ θεῖο φῶς δὲν ἔπαυσε ποτὲ ἀπὸ τὰ χρόνια ἐκεῖνα νὰ φεγγοβολᾷ ἀστραφτερὰ μέσα στὰ βάθη τῆς ψυχῆς του καὶ ὅλης τῆς πνευματικῆς συνείδησής του σ' ὅλα τὰ κατοπινὰ χρόνια ὅλης τῆς ζωῆς του καὶ ὡς σήμερα.

1. Ἐγινε σχετικὰ ἤδη λόγος (Πρβλ. σελ. 182).

Μὲ τὸ πέρασμα ὁμῶς τῶν χρόνων καὶ τὸ φούντωμα μέσα του τοῦ πνεύματος τοῦ Κριτικισμοῦ καὶ τῆς κριτικῆς Φιλοσοφίας ἄρχισε σιγὰ — σιγὰ νὰ ξεθωριάζη καὶ πάλι μέσα του ἡ κοσμοθεωρία τοῦ μεταφυσικοῦ Δυϊσμοῦ, χωρὶς ὁμῶς ν' ἀδυνατίζη καθόλου μέσα του καὶ ἡ κοσμοθεωρία τοῦ Πλατωνικοῦ καὶ τοῦ Χριστιανικοῦ Θεϊσμοῦ μὲ ὅλους τοὺς κόσμους τῆς. Ἡ θεϊστικὴ κοσμοθεωρία ὑπῆρξε πάντα ἡ ἀκατάλυτη κοσμοθεωρία ὅλης τῆς ζωῆς τοῦ στοχαστῆ ὕστερ' ἀπὸ τὴν πιὸ πάνω πνευματικὴ μεταστροφή του. Τὸ παναιώνιο ἐνιστικὸ πνεῦμα τῆς Αἰωνίας Ἑλλάδας διεκδικοῦσε τώρα μέσα του ὁλοένα καὶ πιὸ ἔντονα ὅλα τὰ δικαιώματά του.

Ὁ πόλεμος τῶν δύο κοσμοθεωριῶν, τοῦ Δυϊσμοῦ καὶ τοῦ Μονισμοῦ, μέσα στὰ βάρη τῆς συνείδησης τοῦ στοχαστῆ, ἐκράτησε ὁλόκληρα χρόνια. Τὸ μεγαλύτερο μέσα του στήριγμα τῆς πρώτης κοσμοθεωρίας ἦταν πάντα τὸ ἀπέραντο μέσα στὴν πνευματικὴ συνείδησή του κύρος τοῦ Πλάτωνος, τοῦ πρώτου θεμελιωτῆ τῆς κοσμοθεωρίας τοῦ μεταφυσικοῦ Δυϊσμοῦ. Τέλος ὁ πόλεμος τῶν δύο κοσμοθεωριῶν ἐτελείωσε μὲ τὴν δριστηκὴ νίκη τοῦ Μονισμοῦ. Ἡ νίκη αὕτη ὑπῆρξε τὸ κυριώτερο ἔργο τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ στοχαστῆ στὰ χρόνια τῶν πανεπιστημιακῶν σπουδῶν του σὲ μιὰ ξένη χώρα τῆς Εὐρώπης. Ἡ σκέψη του γυρίζει τώρα μὲ ἄπειρη συγκίνηση στὰ δραματικώτατα ἐκεῖνα χρόνια τῆς ζωῆς του στὴν ξενητεία, μακριὰ ἀπὸ τὰ ἱερὰ χώματα τῆς τρισάγιας λατρεμένης Γῆς, ὅπου πρωτάνοιξε τὰ μάτια του μέσα στὸν Κόσμο καὶ πρωτομετάλαβε τὸ ἅγιο φῶς τοῦ Ἡλίου. Ἐκεῖ στὰ ξένα καὶ μακριὰ ἀπ' ὅλο τὸν Κόσμο μέσα στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάνας Φύσης, κοντὰ στὶς ἀκρογιαλιές μιᾶς πανώρης καὶ κοσμοξακουσμένης ἀπέραντης λιμνοθάλασσας τῶν περὶχωρων τῆς πολιτείας τῶν σπουδῶν του καὶ μέσα στ' ἀπέραντα ἀπὸ ἔλατα δάση, βυθισμένος στὴ φιλοσοφικὴ μελέτη καὶ τὸ φιλοσοφικὸ στοχασμὸ μιὰ χειμωνιάτικη αὐγὴ τοῦ τελευταίου μήνα τοῦ χειμῶνα, εἶδε ν' ἀστράφτη μπρὸς στὰ μάτια του τὸ λυτρωτικὸ φῶς τῆς Μεταφυσικῆς τοῦ Ἐνός. Τὸ φῶς τῆς Μεταφυσικῆς τῆς ἀπόλυτης ἐνότητας καὶ ταυτότητας τοῦ Σύμπαντος. Στὰ χαρτιά του τῆς ἐποχῆς ἐκείνης βρῖσκει σήμερα τὰ πρῶτα σημειώματα τῶν πρώτων στοχασμῶν του στὶς ἀξέχαστες ἐκεῖνες στιγμές. Οἱ πρώτες γραμμὲς ποὺ ἔριξε στὸ χαρτί, στὴν ἐποχὴ ἐκείνη, εἶναι οἱ γραμμὲς: «Τὸ Πᾶν εἶναι ἓν. Τὸ Σύμπαν κι' ἐγὼ εἶμαστε ἓνα. Τὸ Σύμπαν κι' ἐγὼ κρατᾶμε ἀπὸ μιὰ καὶ τὴν ἴδια ρίζα, εἶμαστε παιδιὰ ἐνὸς πατέρα καὶ μιᾶς μάνας, εἶμαστε ἀδέρφια. Τὸ Σύμπαν κι' ἐγὼ ἔχουμε τὴν ἴδια ρίζα, τὴν ἴδια οὐσία, τὴν ἴδια ψυχὴ, τὴν ἴδια μοῖρα».

Ἡ κοσμοθεωρία τοῦ μεταφυσικοῦ Ἐνισμοῦ ἢ Μονισμοῦ ἀπὸ τὴ θεία ἐκείνη ἡμέρα ἐκυριάρχησε ἀπόλυτα καὶ δριστηκᾶ μέσα στὴ σκέψη καὶ τὴ συνείδησή μας. Ἡ ἰδέα τῆς παγκόσμιας Ἐνότητας, μὲ ἄλλα λόγια ἡ ἰδέα τῆς παγκόσμιας Ἀδερφοσύνης, ἀστράφτε ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη μπρὸς στὰ μάτια μας ὡς ἡ πιὸ ὑψηλὴ καὶ πιὸ γόνιμη ἰδέα τῆς Μεταφυσικῆς. Ἡ ἰδέα τοῦ Ἐνός καὶ τῆς ἀδερφοσύνης τοῦ Παντός, ὡς τὸ κέντρο ὅλου τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος ὅλων τῶν ἀστρινων κόσμων τοῦ Ἀπολύτου καὶ τῆς Αἰωνιότητος!

Ἡ Σκέψη τῆς ἀπόλυτης ἐνότητας καὶ ταυτότητας ὅλης τῆς Δημιουργίας ἀπὸ τότε ἐδούλευε δλόκληρα χρόνια μέσα στὰ βάθη τῆς πνευματικῆς συνείδησης τοῦ στοχαστῆ κι' ὡς τὴ στιγμή ποὺ ἡ ὅλη μεταφυσικὴ κοσμοθεωρία του ἐπῆρε μέσα του τὴν ὀριστικὴ μορφή της. Καὶ ἡ κοσμοθεωρία αὐτὴ ἦταν ἡ κοσμοθεωρία τοῦ ἕμεναίου καὶ τοῦ σφιχταγκαλιασμοῦ καὶ τῶν δύο κοσμοθεωριῶν, τῶν κοσμοθεωριῶν τοῦ μεταφυσικοῦ Ἐνισμοῦ καὶ τοῦ μεταφυσικοῦ Πανσπιριτουαλισμοῦ ἢ ἀπολύτου ἀντικειμενικοῦ Πανιδεαλισμοῦ.

Πρώτη πηγὴ καὶ ἀρχὴ τοῦ Σύμπαντος ὁ Θεός, ὁ ἕνας ζῶν, καὶ προσωπικὸς ὑπερβατικὸς Θεός, στὸ νόημα τῆς θεολογίας τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Στὸ φῶς τῆς ἐνιστικῆς αὐτῆς πανσπιριτουαλιστικῆς μεταφυσικῆς κοσμοθεωρίας τὸ Πᾶν εἶναι "Ἐν καὶ τὸ Πᾶν — "Ἐν εἶναι πνεῦμα καὶ μόνο πνεῦμα! Καὶ τὸ Πᾶν — "Ἐν μέσα στὸ Θεό! Καὶ ὁ Θεός, τὸ ἀπόλυτο, ἀπειρο κι' αἰώνιο ὑπερκοσμικὸ Πνεῦμα μέσα στὸ Πᾶν καὶ ἀπάνω ἀπὸ τὸ Πᾶν!

Καὶ στὸ φῶς τῆς ἐνιστικῆς πανπνευματικῆς καὶ πανιδεαλιστικῆς καὶ πανθεϊστικῆς αὐτῆς μεταφυσικῆς κοσμοθεωρίας, στὸ νόημα τοῦ Θεϊσμοῦ καὶ ὄχι τοῦ Πανθεϊσμοῦ, ὁ στοχαστῆς τῶν στοχασμῶν αὐτῶν ἕνα φθινοπωρινὸ δειλινὸ μέσα στὴν παντερημιὰ του καὶ τὴν ἀπέραντη μοναξιά του στὶς πλαγὲς τοῦ βουνοῦ του ἔριξε στὸ χαρτὶ τὶς πρώτες γραμμὲς τῆς πρώτης μορφῆς τοῦ φιλοσοφικοῦ του πιστεύω :

«Ἐρχομαι ἀπὸ τὸ "Ἀπειρο. Κλείνω μέσα μου τὸ "Ἀπειρο.

Πάω στὸ "Ἀπειρο. Εἶμαι ἕνα μὲ τὸ "Ἀπειρο, ἕνας ἀδερφὸς τοῦ "Ἀπείρου.

Τὸ Πᾶν εἶναι "Ἐν. Καὶ τὸ Πᾶν — "Ἐν εἶναι πνεῦμα καὶ μόνο πνεῦμα.

Μοίρα μου ἢ μοίρα τοῦ ἀδερφοῦ μου, τοῦ πνευματικοῦ Ἀπείρου.

Ἡ ἀδερφοσύνη μου μὲ τὸ "Ἀπειρο, ὁ πνευματικὸς ἔρωσ μου τοῦ Σύμπαντος, μονάχα μὲ λυτρώνει.

Θεός μου ὁ ἕνας, ὁ Λόγος — "Ἦλιος καὶ πανέρως λυτρωτής, τοῦ Θανάτου καὶ τοῦ Μηδενὸς καταλυτής!

Ἀπάνω ἀπ' ὅλα στὸν Κόσμο, τῆς Ζωῆς ἡλιοκορφή, ἡ προσωπικότητα ἢ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ.

Ἡρωϊκὴ καὶ δημιουργικὴ ἢ Προσωπικότητα ἢ πνευματικὴ, τὸ Σύμπαν ἀγκαλιάζει ἀδερφικὰ κ' εἶναι ἀποκάλυψη τῆς Θεότητος στὴ Γ' ἡ.

*

Στὰ χρόνια, ποὺ ἀκολούθησαν ὕστερ' ἀπὸ τὴ νίκη τῆς πανσπιριτουαλιστικῆς ἐνιστικῆς μεταφυσικῆς κοσμοθεωρίας μέσα στὴ συνείδηση τοῦ στοχαστῆ, ἡ μεταφυσικὴ σκέψη του ὑφωσιώθηκε δλότελα στὴν πνευματικὴ διεργασία ὅλου τοῦ βάθους τῆς κοσμοθεωρίας του αὐτῆς καὶ τῆς θεμελίωσής της, τόσο στὸ φῶς τῆς Φιλοσοφίας, ὅσο καὶ στὸ φῶς τῆς Ἐπιστήμης. Τὸ πνεῦμά του, στὰ χρόνια ἐκεῖνα, ἐπάλεσε ἀδιάκοπα μέσα του νὰ θεμελιώσῃ, φιλοσοφικὰ κι' ἐπιστημονικὰ, ἀπ' τὸ ἕνα μέρος τὸ μεταφυσικὸ ἔνισμό του, ἀπ' τὸ ἄλλο μέρος τὸ μεταφυσικὸ σπιριτουαλισμό του. Στὸν ἀγῶνα του αὐτὸ ἔβρισκε πάντα ἀντίμαχη, ἀπὸ τὴν ἀποψη τοῦ μεταφυσικοῦ ἐνι-

σμοῦ του, τῆ σκέψη τῶν μεγάλων πατέρων τῆς κοσμοθεωρίας τοῦ μεταφυσικοῦ Δυϊσμοῦ, τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Descartes, τοῦ Κάντ. Ἡ κοσμοθεωρία ὅμως τοῦ μεταφυσικοῦ Δυϊσμοῦ ἐφάνταζε τώρα μπρὸς στὰ πνευματικὰ μάτια του ὡς γέννημα τῆς Φαινομενικότητας καὶ καρπὸς μεγάλης πνευματικῆς πλάνης μέσα στὸ χῶρο καὶ τὸν κόσμο τῆς Φιλοσοφίας. Πῶς μπορεῖ τὸ Σύμπαν, ἐστοχαζόταν, νὰ κρατᾶ ἀπὸ δυὸ ρίζες, ἀπὸ δυὸ πρῶτες ἀρχές, ἀπὸ δύο ἀντίθετες καὶ ἀντίμαχες κοσμικὲς δυνάμεις, καὶ πῶς μπορεῖ νὰ ἐξηγηθῆ, μὲ τὴν παρουσία μέσα στὸν Κόσμο δύο πρώτων ἐνάντιων στὴ φύση τους καὶ στὴν οὐσία τους πρώτων ἀρχῶν, ἡ ὀλοφάνερη σ' ὅλο τον Κόσμο καὶ ἀπ' ὅλο τὸν Κόσμο παραδεκτὴ καὶ ὁμολογημένη ἀρμονία τοῦ Σύμπαντος; Ἡ ὑπαρξὴ μέσα στὸν Κόσμο δύο ἐνάντιων καὶ ἀντίμαχων καὶ πολέμιων πρωταρχῶν, ὅπως ἡ Ὑλὴ καὶ τὸ Πνεῦμα, δὲν προϋποθέτει καὶ δὲ συνεπάγεται τὸν αἰώνιο πόλεμο μέσα στὴν καρδιὰ τοῦ Σύμπαντος καὶ συνεπῶς τὴν καταστροφὴ τῆς παγκόσμιας ἀρμονίας, ποὺ χωρὶς αὐτὴ δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ τὸ Σύμπαν; Ἡ ὑπάρχουν, στὴν ἀπόλυτη πραγματικότητα, δύο ἐνάντιες πρῶτες παγκόσμιες ἀρχές καὶ συνεπῶς εἶναι ἀναπόφευχτος ὁ παγκόσμιος πόλεμος καὶ στὴν περίπτωσι αὐτὴ δὲν ὑπάρχει παγκόσμια ἀρμονία ἢ ὑπάρχει ἡ παγκόσμια ἀρμονία καὶ συνεπῶς ὑπάρχει μιὰ καὶ μόνη πρώτη ἀρχὴ ὅλου τοῦ Κόσμου.

Ἄλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς ἀπόλυτης ἀλήθειας τῆς πρὸ βασικῆς καὶ πρὸ καλοθεμελιωμένης μεταφυσικῆς κοσμοθεωρίας, τῆς κοσμοθεωρίας τοῦ Θεϊσμοῦ, ἡ κοσμοθεωρία τοῦ μεταφυσικοῦ Δυϊσμοῦ καὶ μάλιστα στὴ συμβολικὴ θρησκευτικὴ μορφή της τῆς Χριστιανικῆς Θεολογίας, τὴ μορφή τοῦ Θεϊσμοῦ καὶ τοῦ Ἐωσφορισμοῦ, ἐφαινόταν, στὰ μάτια τοῦ στοχαστή, ὡς τελείως ἀβάσιμη. Ἡ κοσμοθεωρία αὐτὴ τοῦ μεταφυσικοῦ Δυϊσμοῦ, στὸ βάθος, εἶναι σὲ τελεία ἀντίθεση πρὸς τὸ βαθύτερο καὶ τὸ ἀπόλυτα ἀληθινὸ πνεῦμα τοῦ Θεϊσμοῦ, τὸ πνεῦμα τῆς ὄντολογικῆς καὶ ἠθικῆς παντοδυναμίας, πανσοφίας, παναγαθότητας καὶ παντελειότητας τοῦ Θεοῦ. Χωρὶς καμμιὰ ἀπολύτως ἀμφιβολία ἡ κοσμοθεωρία τοῦ μεταφυσικοῦ Δυϊσμοῦ ὑπῆρξε ἀποτέλεσμα τῆς ἐπίδρασης κατώτερων φιλοσοφιῶν καὶ θρησκειῶν, τῶν φιλοσοφιῶν καὶ τῶν θρησκειῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἰδίως τῆς θρησκείας τοῦ Ἰρανικοῦ Μασδεϊσμοῦ. Αἰσθημάτων ἀπεριόριστου θαυμασμοῦ καὶ σεβασμοῦ καὶ ἀληθινῆς θρησκευτικῆς εὐλάβειας καὶ λατρείας ἐπλημμύριζαν πάντα τὴν ψυχὴ τοῦ στοχαστή μας πρὸς τοὺς τιτάνες τῆς Φιλοσοφίας, τὸν Πλάτωνα, τὸν Descartes καὶ τὸν Κάντ. Ἄλλ' ὁ μέγας ἔρωσ καὶ τὸ πρὸ συγκλονιστικὸ πάθος ὅλης τῆς ὑπαρξὸς τοῦ στοχαστή καὶ ὅλης τῆς ζωῆς του ἦταν πάντα μόνον ὁ ἔρωσ καὶ τὸ πάθος τῆς θρησκευτικῆς λατρείας τῆς Ἀλήθειας, τῆς ἀπόλυτης καὶ αἰώνιας Ἀλήθειας, τῆς ὄντολογικῆς, τῆς μεταφυσικῆς Ἀλήθειας. Τὸ πνεῦμα τοῦ στοχαστή στὸν ἐσωτερικὸ πνευματικὸ ἀγῶνα του ἔβρισκε ὀλοένα καὶ πρὸ δυνατὰ στηρίγματα γιὰ τὴ θεμελίωσι τῆς θεωρίας του τοῦ μεταφυσικοῦ Ἐνισμοῦ. Τὶς πρὸ πολλές ὅμως καὶ ὡς ἕνα καὶ ὁ ἀνυπέροβλητες δυσκολίες ἀντιμετώπιζε στὸ θεωρητικὸ καὶ φιλοσοφικὸ ἑναρμονισμὸ τῶν δύο κοσμοθεωριῶν, τοῦ μεταφυσικοῦ Ἐνισμοῦ καὶ τοῦ μεταφυσικοῦ Σπιριτουαλισμοῦ.

Στὸ τέλος καὶ ὕστερ' ἀπὸ πολλὰ χρόνια πνευματικῆς ἐργασίας καὶ πνευματικοῦ ἀγῶνα ἢ κοσμοθεωρία τοῦ στοχαστή, στὸ φῶς τῆς Φιλοσοφίας καὶ μὲ τὴ συντρομὴ καὶ τῆς Ἐπιστήμης, ἐπῆρε τὴν ὀριστικὴ μορφή της, τὴ μορφή τοῦ πανσπιριτουαλιστικοῦ Μονισμοῦ (monisme idéaliste ἢ monisme spiritualiste, spiritualistischer Monismus). Πραγματικὰ ἡ συμβολὴ τῆς Ἐπιστήμης ὑπῆρξε ἀποφασιστικὴ καὶ κρίσιμη γιὰ τὴν ὀριστικὴ λύση μέσα στὴν ψυχὴ τοῦ στοχαστή τοῦ προβλήματος τῆς ἐσωτερικῆς ἀπορητικῆς καὶ ἀγωνιστικῆς του καὶ τοῦ ἐναρμονισμοῦ μέσα στὰ βάθη τῆς συνείδησής του τῶν δύο κοσμοθεωριῶν τοῦ μεταφυσικοῦ Πανμονισμοῦ καὶ τοῦ μεταφυσικοῦ Πανσπιριτουαλισμοῦ ἢ Πανψυχισμοῦ.

Τὴν ψυχὴ τοῦ στοχαστή ἐφλόγιζε πάντα ὁ πῶς βαθὺς ἔρωσ τῆς Φιλοσοφίας, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἐπιστήμης. Φιλοσοφία καὶ Ἐπιστήμη ἦσαν πάντα στὰ μάτια του, δύο μορφές τῆς δημιουργίας τοῦ Πνεύματος, δύο ἀδελφές. Ὁ Παρθενώνας τῆς δημιουργικῆς Μεταφυσικῆς, στὰ μάτια του, θεμελιώνεται καὶ ὑψώνεται μέσα στὸ φῶς τῆς ἀστρομάτας Φιλοσοφίας καὶ τῆς στοιχειωμένης Ἐπιστήμης. Καὶ ἡ Ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας, καὶ μάλιστα τῆς Φιλοσοφίας τοῦ 20οῦ αἰῶνα, ἐπιβεβαιώνει ἀπόλυτα τὴ θεμελιώδη αὐτὴ ἀλήθεια τῆς δημιουργίας τοῦ Πνεύματος. Τὰ ἐκπληκτικὰ καὶ καταπληκτικὰ ὑπερθραυστὰ ἐπιτεύγματα τῆς Φυσικῆς καὶ προπάντων τῆς Μικροφυσικῆς στὸν αἰῶνα μας ξανοίγουν, γιὰ πρώτη φορὰ στὴν πνευματικὴ Ἱστορία ὅλης τῆς Ἀνθρωπότητος, ὅλους τοὺς ὀρίζοντες ὅλων τῶν ἀπειρῶν δυνατοτήτων τοῦ θεμελιωμοῦ τοῦ πῶς λαμπροῦ καὶ πῶς μεγαλόπρεπου οἰκοδομήματος τῆς Μεταφυσικῆς ὅλου τοῦ Κόσμου καὶ ὅλων τῶν αἰῶνων μέσα στὸ φῶς τόσο τῆς Φιλοσοφίας, ὅσο καὶ τῆς Ἐπιστήμης.

Μὲ τὸ πνεῦμα αὐτὸ ὁ στοχαστὴς οἴχτηκε στὰ τελευταῖα χρόνια σὲ πολυχρόνιες μελέτες ὅλων τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν τοῦ καιροῦ μας καὶ ἰδίως τῆς Φυσικῆς, τῆς Ἀστρονομίας καὶ τῆς Βιολογίας. Στὶς μελέτες του αὐτὸς τὸ στοχαστὴ ἐφλόγιζε πάντα ἢ πῶς βαθειὰ πίστη, πῶς θάβρισκε μιὰ μέρα στὴν Ἐπιστήμη τ' ἀπαραίτητα ἀσάλευτα στηρίγματα τοῦ θεμελιωμοῦ τῆς ἐνιστικῆς πανσπιριτουαλιστικῆς μεταφυσικῆς κοσμοθεωρίας του. Τὸ μεγαλύτερο ἐμπόδιο πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ τοῦ φιλοσοφικοῦ στοχασμοῦ του, ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς Ἐπιστήμης, ἔβρισκε πάντα στὴν περὶφημη ἐπιστημονικὴ θεωρία τῶν 92 πρώτων βασικῶν ὕλικῶν χημικῶν στοιχείων. Καὶ ὅμως ἡ πεποίθησή του γιὰ τὴν ἀπόλυτη ἐνότητα τοῦ Σύμπαντος καὶ τὴν ἀντικειμενικὴ ὑπαρξὴ μιᾶς καὶ μόνο πρώτης ἀρχῆς ὅλου τοῦ Κόσμου, πεποίθησις καὶ βεβαιότητα ἀπόλυτης ἀλήθειας τῆς πνευματικῆς Ἐνδόρασις, ἦταν τόσο βαθειὰ μέσα του, ὥστε ἐξακολουθοῦσε, καὶ παρὰ τὴ θεωρία τῶν 92 πρώτων στοιχείων τῆς Χημείας, νὰ πιστεύῃ ἀσάλευτα μέσα στὰ βάθη τῆς πνευματικῆς συνείδησής του, πῶς ἡ πρώτη ἀρχὴ τοῦ Σύμπαντος εἶναι τὸ ἀπόλυτο Ἐν καὶ πῶς δὲ θ' ἀργοῦσε νὰ βρῆ στὴν Ἐπιστήμη τ' ἀκλόνητα βάθη τῆς ἐνιστικῆς, ἀλλὰ καὶ πανσπιριτουαλιστικῆς μεταφυσικῆς κοσμοθεωρίας του. Καὶ ἡ πίστη του αὐτὴ ἐδικαιώθηκε στὸ τέλος ἀπόλυτα ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ πράγματα.

Ήταν ἡ ὠραιότερη ὥρα καὶ στιγμή τοῦ Χρόνου καὶ τῆς Ζωῆς τὴν ἡμέρα ἐκείνη, τὴν πρωτελευταία ἡμέρα τῆς Ἀνοιξης τῆς χρονιάς μέσα στὴν ἀγκαλιὰ τῆς θείας Φύσης. Ὅλα μέσα στὸν Κόσμο, τὸν πιὸ ὠραῖο καὶ πιὸ θεῖο κόσμο ὅλης τῆς Γῆς, ὅλες οἱ στερηθὲς κι' ὅλες οἱ θάλασσες, ὅλα τὰ βουνὰ κι' ὅλοι οἱ κάμποι τῆς Ἑλληνικῆς Γῆς, ὅλες οἱ ρίζες κι' ὅλες οἱ ψυχὲς ὄλων τῶν ὄντων, μὲ δυὸ λόγια ὅλος ὁ Οὐρανὸς κι' ὅλο τὸ Σύμπαν ἔπλεαν καὶ ἀστραφτοβολοῦσαν τὴν ἀνοιξιάτικη ἐκείνη θεία αὐγὴ μέσα στο φῶς, τὸ πιὸ ἐκθαμβωτικὸ φῶς τοῦ Ἡλίου, τῆς Ζωῆς καὶ ὅλης τῆς Δημιουργίας. Μοίρα τοῦ στοχαστῆ ἦταν ν' ἀνακαλύψει στὶς στιγμὲς ἐκεῖνες μέσα στοὺς κόσμους τῆς θετικῆς Ἐπιστήμης τὸ φῶς τῆς ἐπιστημονικῆς λύσης τοῦ προβλήματος, ποὺ εἶχε ταλαιπωρήσει καὶ καταταυραννήσει τὴ σκέψη του καὶ τὴν ψυχὴ του μιὰ δλάκερη ζωὴ.

Στὰ τελευταία χρόνια ὁ στοχαστῆς εἶχε βυθιστῆ στὴ μελέτη τῶν γενικῶν ἐπιστημονικῶν καὶ φιλοσοφικῶν θεωριῶν ὄλων τῶν μεγάλων φυσικῶν τῶν τελευταίων αἰώνων καὶ ιδίως τοῦ 20οῦ αἰώνα, τῶν Einstein, Max Planck, Louis de Broglie, Schrödinger, Bohr, Born, Heisenberg, Pauli, March, Dirac, James Jeans καὶ πολλῶν ἄλλων. Τέλος στὸ βιβλίο τοῦ μεγάλου φυσικοῦ τῆς ἐποχῆς μας, Werner Heisenberg (Βραβ. Nobel), ποὺ ἔχει τὸν τίτλο «Ἡ εἰκόνα τῆς φύσης στὸ φῶς τῆς σημερινῆς Φυσικῆς» βρῆκε τὴν εὐλογημένη ἐκείνη ἀνοιξιάτικη αὐγὴ, στὶς ρίζες καὶ στὶς πλαγὲς τῶν βουνῶν τῆς Ἑλληνικῆς Γῆς, τὴν ἐπιστημονικὴ ὀρθὴ λύση τοῦ προβλήματος τοῦ πρώτου μέρους τῆς θεωρίας τῆς οὐσίας τοῦ ὄντος, τοῦ μέρους τῆς θεωρίας τοῦ Ἐνός. Στὸ βιβλίο αὐτὸ καὶ στὸ τέταρτο Κεφάλαιο τοῦ Μέρους II, τὸ Κεφάλαιο, ποὺ ἔχει τὸν τίτλο «Ἡ Ἱστορία τῆς Νεώτερης ἄτομικῆς Φυσικῆς», ὁ W. Heisenberg, γράφει αὐτολεξεὶ σὲ πιστότατη μετάφραση ἀπὸ τὰ Γερμανικὰ τὰ ἑξῆς: «Στὶς ἀρχὲς τῶν Νεώτερων Χρόνων ἡ ἔννοια τοῦ Ἄτόμου ἦταν ἀλληλένδετη μὲ τὴν ἔννοια τοῦ χημικοῦ στοιχείου. Τὸ οὐσιαστικὸ χαρακτηριστικὸ ἑνὸς βασικοῦ ὑλικοῦ στοιχείου εἶναι τὸ χαρακτηριστικὸ ὅτι εἶναι ἀδύνατη ἡ πιὸ πέρ' ἀπ' αὐτὸ χημικὴ ἀνάλυσή του. Σὲ κάθε στοιχεῖο ἀντιστοιχεῖ κι' ἓνα ὠρισμένο ἄτομο. Ἐνα κομμάτι ἀπὸ τὸ στοιχεῖο τοῦ ὑλικοῦ τοῦ κάρβουνου ἀποτελεῖ γνήσια ἄτομα τοῦ κάρβουνου, ἓνα κομμάτι ἀπὸ τὸ στοιχεῖο τοῦ σίδερου ἀποτελεῖται ἀπὸ γνήσια ἄτομα τοῦ σίδερου. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἡ Ἐπιστήμη, στὰ χρόνια ἐκεῖνα ἦταν ὑποχρεωμένη νὰ παραδεχτῆ, πὼς στὸν Κόσμο ὑπῆρχαν τόσα ἄτομα ὅσα καὶ χημικὰ στοιχεῖα. Ἐπειδὴ στὰ χρόνια ἐκεῖνα ἐπικρατοῦσε ἡ θεωρία τῆς ὑπαρξῆς μόνο 92 διαφορετικῶν χημικῶν στοιχείων, ἔπρεπε ἐπίσης νὰ γίνῃ παραδεκτὴ ἡ ὑπαρξὴ 92 ἀτόμων. Μιὰ τέτοια ὅμως θεωρία εἶναι πολὺ ἀνεπαρκὴς καὶ μὴ ἱκανοποιητικὴ ἀπὸ τὶς θεμελιώδεις προϋποθέσεις τῆς θεωρίας τῶν ἀτόμων... Γι' αὐτὸ ἡ θεωρία τῆς παραδοχῆς 92 διαφορετικῶν βασικῶν ἀπειροελάχιστων μορίων ἀπὸ πολὺν καιρὸ ἀποδείχτηκε ὡς μὴ ἱκανοποιητικὴ κι' ἔφτασαν τότε οἱ ἐπιστήμονες νὰ καταλήξουν στὴν ὑπόθεση, πὼς ἔπρεπε νὰ ἦταν δυνατό νὰ φτάσουν ἀπὸ τὰ 92 εἶδη ἀτόμων σ' ἓνα μικρότερο ἀριθμὸ βασικῶν δομικῶν ἀπειροελάχιστων μορίων. Ἐγιναν συνεπῶς ἐνωρὶς πειράματα γιὰ νὰ θεωρηθοῦν τὰ χημικὰ ἄτομα ὡς σύνθετα ἀπὸ λίγα βασικά δομικά

ύλικά. Τὰ παλαιότατα πειράματα γιὰ τὴ μετατροπὴ τῶν χημικῶν ὑλικῶν σὲ ἄλλα χημικὰ ὑλικά ἐβασίστηκαν ἀπάνω στὴν ὑπόθεση, πὼς ἡ Ὑλὴ σὲ τελευταία ἀνάλυση εἶναι ἑνιαία. Καὶ πράγματι στὰ τελευταῖα 50 χρόνια ἐθεμελιώθηκε ἡ θεωρία, πὼς τὰ χημικὰ ἄτομα εἶναι σύνθετα, καὶ πράγματι εἶναι σύνθετα, μόνο ἀπὸ τρία βασικά δομικά ὑλικά, ποὺ ὀνομάζονται πρωτόνια, νετρόνια καὶ ἠλεκτρόνια. Ὁ πυρήνας τοῦ Ἀτόμου ἀποτελεῖται ἀπὸ πρωτόνια καὶ νετρόνια, καὶ περιβάλλεται ἀπὸ ἓνα ἀριθμὸ ἠλεκτρονίων. Ἐτσι ὁ πυρήνας τοῦ ἀτόμου τοῦ κάρβουνο ἀποτελεῖται ἀπὸ 6 πρωτόνια καὶ 6 νετρόνια, καὶ περιβάλλεται, σὲ σχετικὰ μακρυνὴ ἀπόσταση, ἀπὸ 6 ἠλεκτρόνια. Τὴ θέση λοιπὸν τῶν 92 διαφορετικῶν ἀτόμων ἀπὸ τὴν ἐξέλιξη τῆς πυρηνικῆς Φυσικῆς, στὰ τελευταῖα 30 χρόνια, τὴν πῆραν μόνο τρία διαφορετικὰ ἀπειροελάχιστα μόρια. Καὶ ἡ ἀτομικὴ Φυσικὴ ἐβάδισε ἀρκετικὰ πρὸς τὸ δρόμο, ποὺ εἶχαν προδιαγράψει σ' αὐτὴ οἱ θεμελιώδεις ὑποθέσεις τῆς. Ὑστερὸν ἀπὸ τὴ φωτεινὴ ἀπόδειξη τῆς θεωρίας τῆς σύνθεσης ὕλων τῶν χημικῶν ἀτόμων ἀπὸ τὰ τρία πρὸ πάνω βασικά δομικά ὑλικά, ἔπρεπε ἐπίσης νὰ ἦναι δυνατὴ καὶ ἔμπραχτη καὶ ἡ μετατροπὴ τῶν χημικῶν στοιχείων. Εἶναι γνωστὸ, πὼς τὸ φυσικὸ φῶς ἀκολουθεῖ ἐπίσης σὲ λίγο καὶ ἡ τεχνικὴ παραγωγή. Ἀπὸ τὴν ἀνακάλυψη, στὰ 1938, ἀπὸ τὸν Otto Hahn, τῆς διάσπασης τοῦ οὐρανίου καὶ τὴ σχετικὴ τεχνικὴ ἐξέλιξη εἶναι δυνατὸ νὰ πραγματοποιηθοῦν ἐπίσης μετατροπὲς τῶν στοιχείων σὲ μεγάλη σειρά.

Ἦδη καὶ στὰ δύο τελευταῖα δέκα χρόνια ἡ εἰκόνα τῶν πραγμάτων τῆς Φυσικῆς κάπως περιπλέκεται. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ πρὸ πάνω τρία εἶδη στοιχειωδῶν ἀπειροελάχιστων μορίων, τῶν πρωτονίων, νετρονίων καὶ ἠλεκτρονίων, στὰ τελευταῖα 30 χρόνια ἀνακαλύφθηκαν καὶ πολλὰ ἄλλα νέα ἀπειροελάχιστα μόρια καὶ στὰ πρὸ τελευταῖα χρόνια ὁ ἀριθμὸς τῶν νέων αὐτῶν μορίων αὐξήθηκε τρομαχτικὰ. Πιρόκειται ἐδῶ πάντα γιὰ στοιχειώδη ἀπειροελάχιστα μόρια, ποὺ σὲ ἀντίθεση πρὸς τὰ τρία πρὸ πάνω εἶδη βασικῶν δομικῶν ὑλικῶν εἶναι ἀσταθῆ, δηλαδὴ ἔχουν τὴν ἱκανότητα νὰ ὑπάρξουν μόνο σ' ἐλάχιστο χρόνο. Ἀπὸ τὰ ἀπειροελάχιστα αὐτὰ μόρια, ποὺ ὀνομάζονται «Μεσόνια», ἓνα εἶδος ἔχει τὴν ἱκανότητα διάρκειας τοῦ ἑκατομμυριοστοῦ περίπου ἑνὸς δευτερολέπτου, ἓν' ἄλλο εἶδος ζεῖ μόνο τὸ ἑκατοστὸ τοῦ χρόνου αὐτοῦ κι' ἓν' ἄλλο μάλιστα τρίτο εἶδος, δίχως ἠλεκτρικὸ φορτίο, ζεῖ μόνο τὸ ἕκαστὸ τοῦ δισεκατομμυριοστοῦ ἑνὸς δευτερολέπτου. Ὡς τὴν ἀστάθεια ὅμως αὐτὴ τὰ νέα αὐτὰ ἀπειροελάχιστα μόρια εἶναι στὴν ἴδια τελείως ὅμοια κατάσταση ποὺ βρίσκονται καὶ τὰ τρία πρὸ πάνω σταθερὰ βασικά ἀπειροελάχιστα δομικά ὑλικά τῆς Ὑλῆς. Στὴν πρώτη ματιὰ τὰ πράγματα φαίνονται σὰ νὰ ἦμαστε καὶ πάλι ὑποχρεωμένοι νὰ παραδεχτοῦμε τὴν ὑπαρξὴ μέσα στὸν Κόσμο ἑνὸς μεγάλου ἀριθμοῦ ποιοτικὰ διαφορετικῶν στοιχειωδῶν ἀπειροελάχιστων μορίων. Αὐτὸ ὅμως δὲ θὰ ἦταν καθόλου ἱκανοποιητικὸ, ἀπὸ τὴν ἀποψη τῶν θεμελιωδῶν ὑποθέσεων τῆς ἀτομικῆς Φυ-

σικῆς. Ἀλλὰ τὰ πειράματα τῶν τελευταίων χρόνων ἔφεραν στὸ φῶς, πὼς τὰ στοιχειώδη ἀπειροελάχιστα μόρια μὲ μεγάλη κινητικὴ ἐνέργεια μποροῦν νὰ μετατρέπωνται σὲ ἄλλα μόρια. Ἐὰν δύο στοιχειώδη ἀπειροελάχιστα μόρια συγκρουστοῦν μὲ μεγάλη κινητικὴ ἐνέργεια, ἀπὸ τῆ σύγκρουση αὐτὴ βγαίνουν νέα στοιχειώδη μόρια. Τ' ἀρχικὰ μόρια καὶ ἡ ἐνέργειά τους μετατρέπονται σὲ νέα ὕλη. Τὴν πραγματικότητα αὐτὴ μποροῦμε νὰ περιγράψουμε πολὺ ἀπλά, ἂν παραδεχτοῦμε, πὼς στὸ βάθος ὅλα τ' ἀπειροελάχιστα μόρια στὴν οὐσία τους εἶναι καμωμένα ἀπὸ μιὰ καὶ τὴν ἴδια ὕλη. Ἐπίσης ὁ ἀριθμὸς 3 τῶν βασικῶν δομικῶν ὑλικῶν γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἀνάγεται ἀκόμα μιὰ φορὰ στὸν ἀριθμὸ 1. Ὑπάρχει μόνο μιὰ ἐνιαία ὕλη, ἀλλ' ἡ ὕλη αὐτὴ μπορεῖ νὰ ὑπάρχη σὲ διαφορετικὲς ξεχωριστὲς μορφὲς κατὰστάσεις. Μερικὲς ἀπὸ τὶς καταστάσεις αὐτὲς εἶναι σταθερὲς. Οἱ καταστάσεις αὐτὲς εἶναι τὰ πρωτόνια, νετρόνια καὶ ἠλεκτρόνια. Ἀλλ' ἐκτὸς ἀπὸ τὶς καταστάσεις αὐτὲς ὑπάρχουν καὶ πολλὲς ἄλλες καταστάσεις, πὸν εἶναι ἀσταθεῖς».

Στὸ φῶς λοιπὸν τῶν πιὸ πάνω θεωριῶν τοῦ W. Heisenberg ἡ κοσμοθεωρία τῆς ἀπόλυτης ἐνότητας τοῦ Σύμπαντος εἶναι ἀπόλυτη πραγματολογικὴ καὶ ὄντολογικὴ ἀλήθεια τῆς Μικροφυσικῆς τῶν χρόνων μας, κοσμοθεωρία θεμελιωμένη ἀπάνω στὰ πειράματα τῆς θειτικῆς, τῆς πειραματικῆς Ἐπιστήμης.

Ἀλλ' ἡ ἀλήθεια τῆς ἀπόλυτης ἐνότητας καὶ ταυτότητας τοῦ Σύμπαντος δὲ θεμελιώνεται μόνο ἀπάνω στὶς θεωρίες τοῦ W. Heisenberg, πὸν στηρίζονται στοὺς κοσμογονικοὺς ἀθλοὺς τῆς Φυσικῆς τῶν τελευταίων αἰώνων καὶ προπάντων τοῦ 20οῦ αἰῶνα, ἀλλὰ καὶ στὶς θεωρίες καὶ ὄλων τῶν ἄλλων μεγάλων φυσικῶν τῆς ἐποχῆς μας.

Οἱ ἱλιγγιώδεις κατακτήσεις τῆς θειτικῆς, τῆς πειραματικῆς Ἐπιστήμης, στὸν 20ο αἰῶνα, ὄχι μόνο στὶς σφαῖρες τῆς κλασσικῆς Φυσικῆς, ἀλλὰ καὶ στὶς σφαῖρες τῆς Μικροφυσικῆς, ἐπραγματοποίησαν τὴν πιὸ μεγάλη πνευματικὴ ἐπανάσταση τῆς πνευματικῆς Ἱστορίας ὅλης τῆς Ἀνθρωπότητας, πὸν ἐγνώρισε ὡς σήμερα ὅλος ὁ Κόσμος, στὶς σφαῖρες τοῦ θεωρητικοῦ πνευματικοῦ ἐνοραματισμοῦ τοῦ Σύμπαντος, κι' ἐδημιούργησαν τὸ νέο κόσμο τῆς Φυσικῆς τοῦ 20οῦ αἰῶνα.

Ὁ κόσμος τῆς Φυσικῆς τοῦ αἰῶνα μας δὲν εἶναι ὁ κόσμος τῆς παληᾶς, τῆς κλασσικῆς Φυσικῆς τοῦ Γαλιλαίου (1564 -- 1642) καὶ τοῦ Νεύτωνος (1642 -- 1727) καὶ τῶν ἄλλων μεγάλων φυσικῶν τοῦ 18ου καὶ τοῦ 19ου αἰῶνα, ἀλλὰ ὁ νέος κόσμος τῆς Νέας Φυσικῆς, πὸν γιὰ πρώτη φορὰ προβαίνει στὸ προσκῆνιο τοῦ παγκόσμιου θεάτρου τῆς πνευματικῆς Ἱστορίας ὅλης τῆς Οἰκουμένης, ὁ κόσμος τῶν θαυμάτων τῆς Μικροφυσικῆς τῶν χρόνων μας, τῶν θαυμάτων τῶν θεωριῶν τῆς Σχετικότητας, τῶν Κβάντων, τῆς Κυματομηχανικῆς, τῆς Κβαντομηχανικῆς, τῆς Μητρομηχανικῆς, τῶν σωματιοειδῶν ἀπ' τὸ ἓνα μέρος καὶ ταυτόχρονα κυματοειδῶν ἀπ' τὸ ἄλλο μέρος παραστάσεων κι' ἐνορατικῶν μορφῶν τῆς ἀπόλυτης φυσικῆς πραγματικότητας (τῆς θεωρίας τῆς συμπληρωματικότητας τοῦ Bohr), ὁ κόσμος ὄχι τῆς ἀπόλυτης βεβαιότητας τοῦ Αἰτιοκρατισμοῦ καὶ τοῦ αὐτηροῦ μηχανοκρατικοῦ Ντετερμινισμοῦ (Déterminisme),

ἀλλὰ τῶν σχέσεων ἀβεβαιότητας, τοῦ Ἀπροσδιοριστικισμοῦ (Indeterminisme) τοῦ W. Heisenberg, τῶν νόμων τοῦ λογισμοῦ τῶν πιθανοτήτων καὶ τῆς Στατιστικῆς, τῆς ἐκλογῆς τῆς Φύσης καὶ τῆς ἀρνητικῆς ἐνεργείας τοῦ Dirac, τῶν ἠλεκτρομαγνητικῶν πεδίων καὶ τῶν ἄλλων καταπληκτικῶν θεωριῶν τῆς Φυσικῆς τῆς ἐποχῆς μας.

Τὸ κυριώτατο κοσμογονικὸ καὶ κοσμοϊστορικὸ ἀποτέλεσμα τῆς πρὸ πάντων Ἐπανάστασης μέσα στοὺς κόσμους τῆς Φυσικῆς στὸν αἰῶνα μας ὑπῆρξε ἀπ' τὸ ἓνα μέρος ἡ ἀνατροπὴ καὶ συντριβὴ τῆς ὑλιστικῆς, μηχανοκρατικῆς, ντετερμινιστικῆς καὶ στατικῆς γεωμετρικῆς κοσμοθεωρίας καὶ κοσμοερμηνείας τοῦ Σύμπαντος, ποὺ εἶχε θεμελιώσῃ ἡ παλαιὰ κλασσικὴ Φυσικὴ τῶν θεωριῶν τῶν πρὶν ἀπὸ τὰ 1900 μεγάλων φυσικῶν, ἀπ' τὸ ἄλλο μέρος τὸ ξάνοιγμα στὸ Ἀνθρώπινο Πνεῦμα τῶν ἀπειρῶν δριζόντων τῶν μυστηριωδῶν κόσμων τῆς δυναμικῆς καὶ ὀργανικιστικῆς κοσμοθεωρίας τοῦ Σύμπαντος. Τὸ ἀποκορύφωμα τῶν ἀνακαλύψεων καὶ κατακτήσεων τῆς Ἐπιστήμης μέσα στὸν κόσμον τῆς Νέας Φυσικῆς τοῦ 20οῦ αἰῶνα εἶναι ἡ περιώγηση θεωρία τοῦ Einstein γιὰ τὴν οὐσία τῆς Ὑλης, ὡς συμπυκνωμένης Ἐνεργείας, θεωρίας, ποὺ ἀνοίξε τὸ δρόμο στὴν ἄλλη κοσμογονικὴ θεωρία τῆς Φυσικῆς τῶν χρόνων μας, τὴ θεωρία τῶν Κβάντων ἐνεργείας τοῦ Max Plank. Οἱ θεωρίες αὐτὲς τοῦ Einstein καὶ τοῦ Plank καὶ ἡ πρὸ πάντων θεωρία τοῦ W. Heisenberg γιὰ τὶς στάσιμες καὶ μόνιμες καταστάσεις τῶν πρώτων βασικῶν στοιχειωδῶν ἀπειροελάχιστων μορίων ὡς καὶ τὶς ἀσταθεῖς καταστάσεις τῶν ἴδιων στοιχείων, στὸ βᾶθος, εἶναι μιὰ καὶ ἡ αὐτὴ θεωρία. Καὶ ἡ θεωρία αὐτὴ εἶναι τὸ πρὸ ἀσάλευτο ἐπιστημονικὸ θεμέλιο τῆς κοσμοθεωρίας τοῦ ὀντολογικοῦ ἢ μεταφυσικοῦ Μονισμοῦ καὶ ἀνοίγει, μπρὸς στὰ μάτια τοῦ Πνεύματος, ὅλους τοὺς δρόμους πρὸς τοὺς κόσμους τῆς κριτικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς θεωρητικῆς ἰδεαλιστικῆς καὶ πανσπιριτουαλιστικῆς Μεταφυσικῆς.

Τὸ Σύμπαν, στὸ φῶς τῶν ἱλιγγιωδῶν κατακτήσεων τῶν τιτάνων καὶ ἰσόθεων ἡρώων τῆς Φυσικῆς τοῦ 20οῦ αἰῶνα, εἶναι ἓνας ἀπέραντος ὠκεανὸς δύναμης καὶ δημιουργικῆς ἐνέργειας, «ὠκεανὸς κυμάτων», κατὰ τὸ λόγο τοῦ J. Jeans, ἐν' ἀπειρῶν αἰώνιο ἀδιαίρετο καὶ συνεχὲς Ὅλο μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς, στὸ βᾶθος, φύσης καὶ οὐσίας, μιᾶς ρίζας, μιᾶς ψυχῆς, μιᾶς μοίρας, ποὺ τὰ μόνα πραγματικὰ ὀντολογικὰ κατηγορήματά του, στὴ συμβολικὴ γλῶσσα τοῦ Ἀνθρώπινου Λόγου, εἶναι τὰ αἰώνια κατηγορήματα τοῦ ὄντος, στὸ νόημα τῶν ἀθάνατων στίχων τοῦ αἰώνιου τραγουδιοῦ «Περὶ φύσεως» τοῦ κορυφαίου ὄλων τῶν φιλοσόφων τῆς Ἐλεατικῆς Σχολῆς, τοῦ Παρμενίδη:

... ὡς ἀγέννητον ἔδν καὶ ἀνώλεθρόν ἐστιν,
 ἐστι γὰρ οὐλομελές τε καὶ ἀτρεμές ἢ δ' ἀτέλεστον·
 οὐδὲ ποτ' ἦν οὐδ' ἐσται, ἐπεὶ νῦν ἐστιν ὁμοῦ πᾶν,
 ἓν, συνεχές...
 ἐστιν ἀναρχον ἀπαυστον,...
 ταῦτόν τ' ἐν ταυτῷ τε μένον καθ' ἑαυτό τε κεῖται»
 (Diels 28 (18) B.8 (3 — 6, 27, 29).

Τὸ Πᾶν εἶναι Ἐν. Καὶ ἡ θεωρία τῆς ἀπόλυτης ἐνότητας καὶ ταυτότητας τοῦ Σύμπαντος, τοῦ ἀπολύτου, ἀπείρου καὶ αἰωνίου ὄντος (Πραγματικοῦ), ἔχει ἀπειρὴ ἀξία καὶ σημασία γιὰ τὴ θεμελίωση τῆς φιλοσοφικῆς Ἐπιστήμης τοῦ μεταφυσικοῦ Κόσμου καὶ γίνεται ξεκίνημα γιὰ τὰ πιὸ ψηλὰ καὶ πιὸ καταπληκτικὰ φτερουγίσματα τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεταφυσικοῦ Στοχασμοῦ πρὸς τὴν κατάκτηση τῶν αἰωνίων κορυφῶν τῆς θεωρητικῆς πανσπεριτουαλιστικῆς Μεταφυσικῆς. Ὁλος ὁ Κόσμος εἶναι ἐν' ἀπειρο Ὁλο, ἓνας ὁργανισμὸς ζωῆς. Νόμος ὅλων τῶν νόμων του, ὁ νόμος τῆς Ὀλότητας, τῆς συνθετικῆς, τῆς ὁργανικῆς, τῆς δυναμικῆς καὶ δημιουργικῆς Ἐνότητας καὶ Ταυτότητας μέσα στὴν ἀπειρὴ Πολλαπλότητα, ὁ νόμος τῆς Δημιουργίας, τῆς Αἰωνιότητος, τῆς Ἀθανασίας! Δίχως τὴ δημιουργικὴ σύνθεση καὶ ἐνότητα, δίχως τὴν παγκόσμια ἀρμονία, τὸ Σύμπαν θὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ ὑπάρξῃ καὶ νὰ ζήσῃ. Θὰ ἦταν ἀπειρὴ ἀλυσίδα σεισμῶν, συγκλονισμῶν, ἐκρήξεων, ἀνατινάξεων, ἀναστατώσεων, καταστροφῶν, ἀπειρὴ ἀλυσίδα ἀβύσσων.

*

Ἀλλὰ στὰ ὕψη τῶν κορυφῶν τῆς Μεταφυσικῆς, τῶν κορυφῶν τῆς ἀρχῆς τῆς ἀπόλυτης ἐνότητας καὶ ταυτότητας τοῦ Σύμπαντος, δὲν ἀνεβάζει μόνο ἡ Φυσικὴ τοῦ 20οῦ αἰῶνα, ἀλλὰ καὶ ἡ Βιολογία τῆς ἐποχῆς μας. Ἡ πιὸ ὑψηλὴ ἀλήθεια τῆς Βιολογίας τοῦ αἰῶνα μας εἶναι ἡ ἀλήθεια τῆς ἀπόλυτης ἐνότητας τῆς Ζωῆς. Καὶ ἡ μεγάλη ἀξία καὶ ἡ ἀθάνατη δόξα τοῦ μεγάλου φυσιολόγου τῆς Γαλλίας Claude Bernard (1813 — 1878) εἶναι ἡ ἐπιστημονικὴ ἀπόδειξη τῆς ἀπόλυτης ἐνότητας τῆς Ζωῆς.

Ἡ Ζωὴ εἶναι ἐνότητα, δημιουργικὴ σύνθεση, δημιουργικὴ ὁργάνωση, ρύθμιση, τάξη, ὁλότητα, συνοχή, ἐσωτερικὴ εὐρυθμία, ὁργανικὴ παναρμονία. Οὐσία τῆς Ζωῆς ἡ δημιουργία, ἡ δημιουργικὴ αὐτενέργεια, ὁ δυναμικὸς καὶ δημιουργικὸς ἐνεργητισμὸς, μ' ἓνα λόγο ἡ Δημιουργικὴ Ἐλευθερία. Καὶ ἡ δύναμη τῆς δημιουργικῆς αὐτενέργειας καὶ σύνθεσης τῆς Ζωῆς εἶναι ἡ δύναμη τῆς πραγμάτωσης, τῆς πληρότητας, τῆς εὐφορίας, τῆς αἰωνιότητος τῆς Ζωῆς. Τὸ αἰώνιο μυστικὸ τῆς αἰώνιας Ζωῆς εἶναι τὸ αἰώνιο μυστικὸ τῆς αἰώνιας Ζωῆς — Δημιουργίας. Δημιουργία ὅμως θὰ εἴπῃ δημιουργικὴ αὐτενέργεια, δημιουργικὴ ἐλευθερία, ἀλλὰ καὶ νόμος, τάξη, σύνθεση, αὐτοσυγκέντρωση, αὐτοκυριαρχία, αὐτονομία, αὐτορρύθμιση, ἀρμονία, μ' ἓνα λόγο ἐνότητα, ἀπόλυτη ἐνότητα. Ἡ Δημιουργικὴ Ἐλευθερία, στὸ βάθος καὶ στὴν ἀληθινὴ οὐσία της, εἶναι νόμος, δικαιοσύνη, αὐτονομία, αὐτοπροσδιορισμὸς, αὐτοεμαρμένη, αὐτοπεπωμένο. Οὐσία τοῦ ἀπολύτου ἀπείρου ὄντος, τῆς ἀπόλυτης αἰώνιας ὄντολογικῆς Πραγματικότητας, τὸ Δημιουργεῖν καὶ μόνο τὸ Δημιουργεῖν. Καὶ τὸ Δημιουργεῖν εἶναι ἡ πηγὴ ὅλων τῶν πηγῶν τῶν Πολλῶν. Μέσα στοὺς αἰώνιους νόμους τῆς

ουσίας τοῦ ὄντος, τοῦ δημιουργικοῦ στή φύση του καὶ στήν αἰώνια οὐσία του ὄντος, ἡ ὀλοκλήρωση, ἡ τελειότητα, τὸ δημιουργικὸ ξεχείλισμα, ἡ δημιουργικὴ πλήμμυρα, ἡ διαφοροποίηση, ἡ ἑτερότητα, ἡ πολλαπλότητα.

Θεμελιώδης ἀρχὴ τῆς Πολλαπλότητας ἡ Ἐνότητα. Πηγὴ τῶν Πολλῶν τὸ Ἐν. Ἡ ψυχὴ τῶν Πολλῶν εἶναι ἡ ψυχὴ καὶ τοῦ Ἐνός. Ὁ νόμος ὅλων τῶν νόμων τῆς ζωῆς καὶ τῆς ὑπαρξῆς τῶν Πολλῶν εἶναι ὁ νόμος τῆς ζωῆς καὶ τῆς ὑπαρξῆς τοῦ Ἐνός. Ὁ νόμος τῆς κοινῆς ρίζας, τοῦ κοινοῦ αἵματος, τῆς κοινῆς οὐσίας, τῆς κοινῆς ψυχῆς, τῆς κοινῆς μοίρας, τῆς ἀπόλυτης ἐνότητας, ὁμοιότητας καὶ ταυτότητας, μ' ἓνα λόγο τῆς Ἀδερφοσύνης τοῦ Παντός.

Τὸ Σύμπαν εἶναι ἓν' ἀπειρο κι' αἰώνιο, ἀδιαίρετο καὶ ἀφθαρτο καὶ ἀθάνατο ὄλο. Ἡ ἀκρότητὴς τῆς θεωρίας τῆς ἀπόλυτης ἀλήθειας τῆς ἐνότητας τοῦ Σύνπαντος εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς κυριαρχίας στή σκέψη τῶν ἀνθρώπων τοῦ πνεύματος τῆς Φαινομενικότητας, τῆς πνευματικῆς Πλάνης, συνέπεια πνευματικῆς ὀφθαλμαπάτης, πνευματικῆς θειώσεως τοῦ Κόσμου ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς σφαλερῆς κομματιαστῆς ἀποψῆς τῶν μερῶν του, τῶν πολλῶν, καὶ ὄχι τῆς ὀρθῆς, τῆς συνθετικῆς καὶ σφαιρικῆς ἀποψῆς τοῦ ὄλου, τοῦ Ἐνός. Ἀποτέλεσμα πνευματικῆς ἀδυναμίας καὶ ἀνιπιρίας, πνευματικῆς ἀγνοίας, ἀδυναμίας τῆς πνευματικῆς ἐνόρασης τοῦ ὄλου. Ἡ Ζωὴ εἶναι αἰώνια πάλῃ μὲ τὸ Θάνατο. Ἀλλ' ἡ συγκλονιστικὴ πάλῃ τῆς Ζωῆς μὲ τὸ Θάνατο προϋποθέτει, μὲ ἀπόλυτη ἐσωτερικὴ καὶ οὐσιαστικὴ ἀναγκαιότητα, κι' ἐπιβάλλει τὴ δημιουργικὴ σύνθεσις κι' ἐνότητα ὅλων τῶν πολεμικῶν, ὅλων τῶν δημιουργικῶν δυνάμεων τοῦ ὄντος, τῆς Ὑπαρξῆς, τῆς Ζωῆς, τὴ συσπείρωση, τὴ συμπύκνωση, τὴν τάξιν, τὴν αὐτοκυριαρχία, τὴν ἀρμονία, τὴν ἐσωτερικὴ νίκη, τὴν ἐνότητα. Δίχως τὴν ἐνότητα δὲν ὑπάρχει Ζωή. Δίχως ἐνότητα ὑπάρχει μόνο ἡ σύγκρουσις, ὁ πόλεμος, ἡ διάσπυσις, ἡ ἀποσύνθεσις, ἡ ἐξάρθρωσις, ἡ διάλυσις, ἡ παρακμὴ, ὁ ὀργανικὸς ἐκφυλισμός, ὁ βιολογικὸς ὀλεθρος, ὁ Θάνατος, τὸ Μηδέν. Ἡ Ζωὴ εἶναι ζωὴ τοῦ ὄλου, τοῦ ὅλου ζωντανοῦ ὀργανισμοῦ. Καὶ τὰ μέρη — ὀργανικὰ μέλη τοῦ ὄλου εἶναι ἀπολύτως ἀλληλέγγυα τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο καὶ μὲ τὸ ὄλο, ἀλληλέγγυα καὶ στή Ζωὴ καὶ στὸ Θάνατο. Στὴν ἀπόλυτη πραγματικότητα, δὲν ὑπάρχει θάνατος. Ὁ Θάνατος εἶναι μόνο Φαινομενικότητα. Φαινομενικότητα καὶ μέσα στὸ Χῶρο καὶ μέσα στὸ Χρόνο. Ἡ Ζωὴ εἶναι πρῶτ' ἀπ' ὅλα σύστημα καὶ μόνο σύστημα. Ἐνα συστηματοποιημένο καὶ ὑπερθαυμαστό, μὲ πανσοφία καὶ παντελειότητα, ὀργανωμένο ὄλο μέσα στήν Αἰωνιότητα. Συστηματοποιημένο ὀργανικὸ ὄλο ἀπάνω στοὺς αἰώνιους ἀτσαλένιους νόμους τῆς Ζωῆς, ὡς ἀπειρῆς κι' αἰώνιας Δημιουργίας. Τοὺς νόμους τῆς δημιουργικῆς ἐνότητας τοῦ Σύνπαντος. Ἐνότητας ὅλου τοῦ Κόσμου, ὡς ὀργανικοῦ κόσμου, καὶ τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ ζωϊκοῦ Κόσμου καὶ τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ μεταφυσικοῦ Κόσμου. Μὲ ἄλλους λόγους τοὺς νόμους ὅλου τοῦ Κόσμου σ' ὅλη τὴν ἀπειρὴ σκάλα τῆς ἀνοδικῆς ἱεραρχικῆς τάξεως καὶ τῆς ἱεραρχικῆς ἱστορικῆς ἐξέλιξής του καὶ ἀνάβασής του ἀπὸ τὰ πρῶτα καὶ κατώτατα στρώματά του, τὴς πρῶτες καὶ κατώτατες στιγμῆς καὶ μορφῆς τῆς Ζωῆς, πρὸς τὴς ὑψηλότετες κορυφῆς καὶ τὴς ἀνώτατες μορφῆς

τοῦ πνευματικοῦ στὸ βάθος του καὶ στὴν αἰωνιότητα ὄντος, τὶς μορφές τοῦ Ἀπειροτελείου, τοῦ Αἰωνίου, τοῦ Θεοῦ. Ἀπόλυτης ὀργανικῆς ἐνότητας τοῦ Κόσμου, τοῦ Ἀνθρώπου, καὶ τοῦ Θεοῦ.

Γενικὰ ἡ πιὸ βασικὴ ἀρχὴ τῆς Ἐπιστήμης τοῦ 20οῦ αἰώνα, ἀλλὰ καὶ ἡ πιὸ σημαντικὴ ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς Μεταφυσικῆς ἀρχὴ τοῦ ὄντος εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς ἀπόλυτης ἐνότητάς του, τῆς ἀπόλυτης ἐνότητας τοῦ Σύμπαντος. Ἡ ἀρχὴ τοῦ Παντός — Ἐνός. Μόνο ἀπάνω στὴν ἀρχὴ τοῦ ἀπολύτου, ἀπείρου καὶ αἰωνίου Ἐνός εἶναι δυνατὸ νὰ οἰκοδομηθῇ τὸ αἰώνιο οἰκοδόμημα τῆς «δοθῆς» Φιλοσοφίας, τῆς γόνιμης καὶ δημιουργικῆς Μεταφυσικῆς. Στὸ φῶς τῆς Ἐπιστήμης τῆς ἐποχῆς μας τὰ φυτὰ, τὰ ζῶα, οἱ ἄνθρωποι, ὅλα τὰ ἔμψυχα καὶ ἔνζωα ὄντα, στὴν ἀπόλυτη πραγματικότητα, εἶναι ἀληθινὰ «μικρόκοσμοι», στὸ νόημα τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Κόσμου. «Μικρόκοσμοι» σὲ ἀπόλυτη ἀρμονία μὲ τὸ «Μακρόκοσμο», τὸ Σύμπαν. Καὶ «μικρόκοσμοι» σὲ ἀπόλυτη ἀρμονία μὲ τὸ «Μακρόκοσμο», τὸ Σύμπαν, στὸ νόημα τῆς Ἐπιστήμης τοῦ 20οῦ αἰώνα, δὲν εἶναι μόνο οἱ κόσμοι τῆς μεγάλης, τῆς κλασσικῆς Φυσικῆς, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄπειροι ἀπειροελάχιστοι «μικρόκοσμοι» τῆς Μικροφυσικῆς τοῦ αἰώνα μας. Καὶ μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ ἀποκαλυπτικὰ καὶ πιὸ ἀξιοθαύμαστες θεωρίες τῆς Μικροφυσικῆς τοῦ 20οῦ αἰώνα εἶναι ἡ θεωρία τῶν δύο μεγάλων φυσικῶν τοῦ αἰώνα μας, τοῦ Ἀγγλοῦ Rutherford (1871 — 1937) καὶ τοῦ Δανοῦ Niels Bohr (1885 —), πῶς τὸ ἀπειροελάχιστο ἄτομο τῆς Μικροφυσικῆς εἶναι ἓνα πραγματικὸ ἥλιακὸ σύστημα κάτω ἀπὸ τὸ κράτος τῶν ἴδιων παγκόσμιων καὶ παναιώνιων νόμων, πὺν διέπουν καὶ τὸ μεγάλο ἥλιακὸ σύστημα τοῦ «Μακροκόσμου». Καὶ ὁ μεγαλύτερος φιλόσοφος τοῦ 20οῦ αἰώνα, ὁ Bergson, ἔχει τονίσει, πῶς καὶ ἓνας κόκκος σκόνης τῆς Γῆς εἶναι ἀπόλυτα ἀλληλέγγυος μὲ ὅλο τὸ ἥλιακὸ σύστημα.

Ἡ θεωρία τῆς ἀπόλυτης ἐνότητας τοῦ Σύμπαντος εἶναι ἀπόλυτη ἀλήθεια ἐπιστημονικὴ, ἀπὸ τοὺς πιὸ θαυμαστοὺς ἀθλοὺς τῆς Ἐπιστήμης τοῦ καιροῦ μας, ἡ ὑψηλότερη κατάκτηση τῆς ἀτομικῆς καὶ τῆς πυρηνικῆς Μικροφυσικῆς, τῆς καταπληκτικώτερης, μεγαλειωδέστερης καὶ ὠραιότερης ἐπιστημονικῆς δημιουργίας τοῦ 20οῦ αἰώνα. Καὶ ἡ ἀρχὴ αὕτῃ τῆς ἐνότητας τοῦ Σύμπαντος δὲν εἶναι μόνο ἀπόλυτη ἀλήθεια τῆς Φυσικῆς τοῦ αἰώνα μας, ἀλλὰ καὶ ἀπόλυτη ἀλήθεια τῆς σύγχρονης Βιολογίας. Ὁ μέγας Γάλλος βιολόγος καὶ συνάμα φιλόσοφος Maurice Vernet σ' ὅλα τὰ βραβευμένα ἀπὸ τὴ Γαλλικὴ Ἀκαδημία ἢ ἀπὸ ἄλλα πνευματικὰ ἰδρύματα τῆς Γαλλίας ἐπιστημονικὰ βιολογικὰ καὶ φιλοσοφικὰ συγγράμματά του τονίζει ὡς θεμελιώδη ἀρχὴ τῆς Ζωῆς τὴν ἀρχὴ τῆς ἀπόλυτης ἐνότητάς της. Καὶ τὸ φῶς τῆς ἀρχῆς αὕτης ἀστράφτει καὶ στὶς θεωρίες τοῦ μεγάλου καὶ διάσημου βιολόγου τῆς Ἀμερικῆς τῆς ἐποχῆς μας, τοῦ Gustav Stromberg.

Ὁ Stromberg, ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους βιολόγους τοῦ καιροῦ μας, στὸ ἀποκαλυπτικώτατο καὶ σοφώτατο βιβλίον του μὲ τὸν τίτλον «Ἡ ψυχὴ τοῦ Σύμπαντος», («L'âme de l'univers»), ἔκδ. Flammarion. 1948. σελ. 44 — 45, τονίζει: «Οἱ σοφοὶ ἀρχίζουν νὰ πραγματοποιοῦν τὴν ἀλληλεξάρτηση τῆς Ὑλης, τοῦ Χώρου καὶ τοῦ Χρόνου, καὶ τὴν ἐνότητα τῆς ἀτομικῆς καὶ

τῆς κοσμικῆς κλίμακας. Οἱ μικρόκοσμοι καὶ οἱ μακρόκοσμοι φαίνονται ὡς διαφορετικὲς ἀπόψεις μιᾶς οὐσίας. Καὶ ἡ θεωρία αὕτη ἔχει ἐξαιρετικὴ σημασία γιὰ τὶς μελέτες μας τῆς Φύσης καὶ τὶς πρώτες ἀρχὲς τῆ Ζωῆς καὶ τὴ συγγένεια τοῦ Πνεύματος καὶ τῆς Ὑλης». Ἐπίσης στὴ σελ. 73 τοῦ ἴδιου βιβλίου του ὁ Stromberg γράφει: «Ἡ Φύση, παρὰ τὶς φαινομενικὲς διαφορετικότητές της, στὴν πραγματικότητα εἶναι καταπληκτικὰ ἐνιαία».

γ'. ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ ΣΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ 20οῦ ΑΙΩΝΑ.

Ἡ ἀρχὴ τῆς ἐνότητας τοῦ Σύμπαντος, τονίστηκε πρὸ πάντων, ἀποδείχεται ὡς ἡ θεμελιώδης ἀρχὴ τῆς Ἐπιστήμης τοῦ 20οῦ αἰώνα. Ἀλλὰ γιὰ τὴν ἀπόλυτα ἀσάλευτη θεμελίωση τῆς ἀρχῆς αὐτῆς εἶναι ἀπόλυτα ἀναγκαῖο καὶ τὸ φῶς τῆς φιλοσοφικῆς Ἐνόρασης καὶ τοῦ φιλοσοφικοῦ Στοχασμοῦ. Τὸ αἰώνιο πνευματικὸ οἰκοδόμημα τοῦ Κόσμου εἶναι οἰκοδόμημα τῆς Φιλοσοφίας, ὡς καθαρῆς καὶ αὐτόνομης θεωρητικῆς Ἐπιστήμης, πρὸ οἰκοδομῆς μέσα στὸ φῶς τοῦ δημιουργικοῦ φιλοσοφικοῦ Λόγου, ἀλλὰ καὶ στὸ φῶς τῶν κρίσιμων ἀληθειῶν τῆς θετικῆς Ἐπιστήμης. Καὶ αὐτὸς ὁ Heisenberg στὴ συνέχεια τοῦ ἴδιου πρὸ πάντων βιβλίου του καὶ στὸ πέμπτο Κεφάλαιο τοῦ Μέρους II, πρὸ ἔχει ὡς τίτλο «Ἡ θεωρία τῆς Σχετικότητας καὶ τὸ τέλος τοῦ Ντετερμινισμοῦ», νοιώθει τὴν ἀνάγκη νὰ τονίσῃ, ὅτι ἡ ἐξέλιξη τῆς ἀτομικῆς Φυσικῆς ὀδηγεῖ καὶ στοὺς κόσμους τῆς Φιλοσοφίας. Καὶ ὁ Max Planck (1858 — 1947), ὁ μεγαλοφυῆς ἐπινοητὴς καὶ δημιουργὸς τῆς θεωρίας τῶν Κβάντων ἐνεργείας, πρὸ εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀνατροπὴ ὅλης τῆς ὡς τότε γενικῆς πνευματικῆς θεωρίας ὅλου τοῦ Κόσμου, τονίζει τὴν ἀνάγκη τῆς δημιουργικῆς συνεργασίας τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Φιλοσοφίας: «Οἱ ἐρευνητὲς τῆς Φύσης, γράφει, ἐσυνειδητοποίησαν ἤδη βαθειὰ μέσα τους, πὼς τὸ ὄρητήριο τῶν ἐρευνῶν τους δὲν μπορεῖ νὰ ἴναι μόνο ὁ κόσμος τῆς αἰσθητηριακῆς Ἐμπειρίας καὶ Γνώσης, πὼς ἡ Φυσικὴ χωρὶς τὴ Μεταφυσικὴ δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ἐκτελέσῃ ἱκανοποιητικὰ καὶ ὅπως πρέπει τὸ ἔργο της... Μαζὶ μὲ τὶς ἀνακαλύψεις νέων φυσικῶν γεγονότων καὶ πραγματικότητων στὶς σφαῖρες τῆς Φυσικῆς εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητες καὶ νέες πνευματικὲς ἐνοράσεις καὶ διεισδύσεις μέσα στὰ μυστικὰ τῆς Γνωσιολογίας».

Στὴν ἀρχὴ καὶ στὸ πρῶτο Μῆρος τοῦ Κεφαλαίου αὐτοῦ ἐτονίστηκε, πὼς οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ τοὺς μεγάλους φιλοσόφους ὅλου τοῦ Κόσμου καὶ ὅλων τῶν αἰώνων εἶδαν καὶ ἐτόνισαν τὴν ἀπόλυτη ἀλήθεια τῆς ἀρχῆς τῆς ἐνότητας τοῦ Σύμπαντος καὶ ἀπάνω στὴν ἀλήθεια αὕτη οἰκοδόμησαν τὰ φιλοσοφικὰ συστήματά τους. Ἀλλὰ καὶ ἡ Φιλοσοφία τοῦ 20οῦ αἰώνα, πρὸ ἐν' ἀπὸ τὰ βαθύτερα καὶ τὰ χαρακτηριστικώτερα οὐσιαστικὰ γνωρίσματά της εἶναι ἡ ἐπιστημονικότητά της καὶ ἡ ἐφεσὴ της ὡς καὶ ἡ θέλησή της νὰ βασίσει τὸ ἔργο της καὶ τὶς κατακτήσεις της καὶ ἀπάνω στὶς γενικὲς θεω-

ρίες και τὰ ἀπολύτως βέβαια και στέρεα γενικά πορίσματα τῆς Ἐπιστήμης τοῦ αἰώνα μας, εἶναι σὲ ἀπόλυτη ἄρμονία, ἀπάνω στὸ ζήτημα τῆς ἐνότητας ἢ ετερότητας τοῦ Σύμπαντος, μὲ τὴ φιλοσοφία τῶν μεγάλων ἐνιστῶν φιλοσόφων ὅλων τῶν περασμένων αἰώνων. Ἐξ ἀνάγκης εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ περιοριστοῦμε ἐδῶ μόνο στὴ φιλοσοφία τῶν μεγάλων ἐνιστῶν φιλοσόφων τοῦ 20οῦ αἰώνα, τῶν Bergson, Whitehead καὶ L. Lavelle.

Ἡ φιλοσοφία τοῦ Bergson βασίζεται ἀπάνω στὴν Ἐπιστήμη τῆς ἐποχῆς του καὶ στὴν οὐσία της εἶναι καθαρὰ ἐπιστημονικὴ φιλοσοφία. Κεντρικὴ ἀρχὴ της καὶ θεωρία της εἶναι ἡ θεωρία τῆς μεταφυσικῆς Ἐνόρασης (Intuition) τῆς Ζωῆς μέσα στὸν ἄπειρο πραγματικὸ Χρόνο (Durée). Ἄλλ' ἡ κοσμοθεωρία τῆς Ζωῆς μέσα στὸ Χρόνο, καὶ στὰ μάτια καὶ αὐτῶν τῶν ἀφιλοσόφητων, εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν ἐνιστικὴ κοσμοθεωρία τοῦ Κόσμου καὶ τῆς Ζωῆς. Ἡ κοσμοθεωρία τῆς Ζωῆς μέσα στὸ Χρόνο ἐνορᾷ τὸν Κόσμο ὡς ἓνα ὄλο, ὡς ἓν ἄπειρο ποταμὸ ποὺ κυλάει ἀδιάκοπα κι' αἰώνια καὶ πάει καὶ ῥέχεται μέσα στὸν ἀπέραντο ὠκεανὸ τῆς Αἰωνιότητος. Πρώτη οὐσιαστικὴ ἰδιότητά του ἡ ἀπόλυτη συνοχὴ καὶ συνέχεια, ἡ ἀπόλυτη ἐνότητα. Στὸ φῶς τῶν φιλοσοφικῶν θεωριῶν τοῦ Bergson ἀπάνω ἀπὸ τὴν ἀντίθεση τοῦ Ἐνὸς καὶ τῶν Πολλῶν εἶναι ἡ ἀπόλυτη ἐνότητα τοῦ Ἐγώ.

Ἐνιστικὴ ἐπίσης εἶναι καὶ ἡ κοσμοθεωρία τοῦ μεγάλου Ἀγγλοσάξωνα φιλοσόφου Alfred Whitehead (1861 — 1947). Ξεκίνημα τῆς φιλοσοφίας τοῦ Whitehead εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς ἐνότητας τοῦ Κόσμου. Καὶ ἀπάνω στὴν ἀρχὴ αὐτὴ στηρίζεται καὶ ἡ πρὸ σφοδρῆ πολεμικῆ του ἐναντίον τοῦ μεταφυσικοῦ Δυϊσμοῦ τοῦ Descartes. Ἡ μεγάλη πνευματικὴ πλάνη καὶ τὸ μεγάλο φιλοσοφικὸ σφάλμα τοῦ Descartes, τονίζει ὁ Whitehead, εἶναι τὸ σφάλμα του ὅτι χωρίζει τὸ ἐνιαῖο Ὄν σὲ δύο πρῶτα στοιχεῖα, τὴν Ὑλὴ καὶ τὸ Πνεῦμα, τὸ Σῶμα καὶ τὴν Ψυχὴ. Τὸ Ὄν, τὸ ἀπόλυτο Πραγματικόν, τονίζει ὁ Whitehead, εἶναι Ἐν καὶ μόνο Ἐν.

Καὶ ἡ ἐνιστικὴ κοσμοθεωρία τοῦ Whitehead εἶναι δυναμικὴ, ὅπως καὶ ἡ κοσμοθεωρία τοῦ Bergson. Καὶ ἡ δυναμικὴ μεταφυσικὴ κοσμοθεωρία τοῦ Σύμπαντος εἶναι ἡ κλασσικὴ κοσμοθεωρία τοῦ Ἐνισμοῦ. Τὸ Σύμπαν, στὰ μάτια τοῦ Whitehead, εἶναι ἄενσος, ἀδιάκοπος, δυναμικὸς ροῦς διαδοχικῶν γεγονότων, ὡς ἀπολύτων χωροχρονικῶν ἐνοτήτων καὶ ὄντοτήτων.

Ἡ Φιλοσοφία τοῦ 20οῦ αἰώνα κινεῖται μέσα στὸ κλίμα τῶν δύο μεγαλύτερων κατακτήσεων τῆς Φυσικῆς τοῦ ἴδιου αἰώνα, τῶν θεωριῶν τῆς Σχετικότητας τοῦ Einstein καὶ τῶν Κβάντων ἐνεργείας τοῦ Max Planck. Οὐσία καὶ ψυχὴ καὶ τῶν δύο αὐτῶν θεωριῶν ἡ ἀρχὴ τῆς ἀπόλυτης ἐνότητας τοῦ Σύμπαντος. Καὶ οἱ δύο αὐτὲς θεωρίες εἶναι τὰ βάθρα ὄχι μόνο τῆς Ἐπιστήμης, ἀλλὰ καὶ τῆς Φιλοσοφίας τοῦ 20οῦ αἰώνα.

Ἐπίσης ὁ μεγάλος σπιριτουαλιστὴς Γάλλος φιλόσοφος Louis Lavelle, πρὸ τὸ βαθύτατο καὶ σημαντικώτατο φιλοσοφικὸ ἔργο του ἀγνοεῖται τελείως στὴν Ἑλλάδα, εἶναι ἐνιστῆς κι' ἐνορᾷ τὸν Κόσμο, ὅπως καὶ ὁ Bergson καὶ ὁ Whitehead, ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς δυναμικῆς κοσμοθεωρίας τοῦ Σύμπαντος.

Ἐπίσης ἡ ἀρχὴ τῆς ἐνότητος τοῦ ὄντος εἶναι ἡ θεμελιώδης ἀρχὴ καὶ τῆς φιλοσοφίας τῶν μεγάλων φιλοσόφων W. James, Husserl, Dilthey, Ed. Spranger, Mach κ.ά.

Ἡ κοσμοθεωρία τῆς ἐνότητος καὶ ταυτότητος τοῦ Σύμπαντος βρῖσκει τὴν τελειότατη ἔκφρασή της στοὺς ὑπέροχους λόγους τοῦ Ἄγγλου ἀστροφυσικοῦ, ἀστρονόμου καὶ φιλοσόφου James Jeans: «Ζοῦμε μέσα σὲ ὠκεανὸ κυμάτων καὶ μόνο κυμάτων» («Μυστηριώδες Σύμπαν»).

Ἄλλ' ὁ ὠκεανὸς τῶν κυμάτων τοῦ ἀπείρου Σύμπαντος δὲν εἶναι ὁ ὠκεανὸς τοῦ ἀπολύτου, ἀπείρου καὶ αἰωνίου ὄντος; Ὁ ὠκεανὸς τῆς ἀπειρης καὶ αἰώνιας Ζωῆς; Καὶ ὁ ἀπειρος ὠκεανὸς τῆς Ζωῆς δὲν εἶναι ὁ ἀπείρος ὠκεανὸς τοῦ Πνεύματος;

δ' Ἡ ΛΕΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΟΨΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗΣ.

Χρέος ἤδη τοῦ Λόγου ἡ ἀναδίπλωσή του καὶ ἡ στροφὴ του πρὸς τὸν ἴδιο τὸν ἐσωτερικὸν ἑαυτό του. Μὲ ἄλλους λόγους ἡ αὐτοενδοσκοπήσῃ του καὶ ἡ αὐτοσυνείδησῃ του. Τὸ μυστηριακὸν καράβι τῆς Γῆς, στὸ φῶς τοῦ Καθαροῦ Λόγου, πλέει μέσα στὸν ἀπέραντο ὠκεανὸν τοῦ Ἀπείρου καὶ τῆς Αἰωνιότητος ἀνάμεσα σ' ὅλα τ' ἄλλα μυστηριακὰ καράβια τοῦ Σύμπαντος. Ὁ μυστηριώδης κυβερνήτης τοῦ μυστηριακοῦ καραβιοῦ τῆς Γῆς, ὁ Ἄνθρωπος, σκιαρολαομένος, ἀπὸ τὴν αἰώνια φύση του καὶ μοῖρα του, ἀπάνω στὰ κατάρτια τοῦ μυστηριακοῦ καραβιοῦ του πλέει μέσα στὰ ζοφερὰ πέλαγα τοῦ φουρτουνιασμένου ὠκεανοῦ τοῦ Ἀπείρου Χρόνου χορεύοντας αἰώνια μὲ ὄλους τοὺς σίφουνες καὶ ὄλους τοὺς κυκλῶνες καὶ τυφῶνες τῆς Αἰωνιότητος χωρὶς ποτὲ καὶ οὔτε στιγμή νὰ βρῖσκη καὶ νὰ χαίρεται τὴ γαλήνη.

Ἐπὶ τῆς ἡδὴ μοῖρα τῆς Ἀρχῆς τῆς Μεταφυσικῆς νὰ βυθιστῇ μέσα στὰ αἰώνια βάθη τοῦ ἀπολύτου ὄντος καὶ ν' ἀγωνιστῇ ν' ἀνακαλύψῃ καὶ νὰ προσπελάσῃ μέσα στὸ Ἀπειρο τὶς σκοτεινὰ καὶ μυστηριώδεις χῶρες τῆς ἀπόλυτης Ἀλήθειας, τῆς ἀλήθειας τῆς μεταφυσικῆς λύτρωσης τοῦ Ἀνθρώπου ὄντος.

Τὸ μυστηριακὸν καράβι τῆς Γῆς πλέει μέσα στὸν ἀπέραντο ὠκεανὸν τῆς Αἰωνιότητος! Ὅλα τὰ στοιχεῖα καὶ ὅλα τ' ἀγρίμια ὄλων τῶν ἀβύσσων τοῦ Σύμπαντος ὁρμοῦν σὲ κάθε στιγμή ἀπάνω στὸ μυστηριώδη καπετάνιο του καὶ καταξεσκίζουν ὅλες τὶς σάρκες του. Μοναδικὸς συμπαραστιάτης, βοηθὸς καὶ λυτρωτῆς του μέσα στὸν αἰώνιο Ζόφο, ὁ ἱερός καὶ θεῖος Λόγος! Ἐπὶ τῆς ἡδὴ καὶ ἱερώτατο χρέος ἤδη τοῦ Λόγου νὰ ὑψωθῇ στὴν καρδιὰ τῶν οὐρανῶν.

Τὸ Ἀνθρώπινο ὄν, στὸ φυσικὸ φῶς τοῦ καθαροῦ θεωρητικοῦ Λόγου, τοῦ ἐλεύθερου δημιουργικοῦ Λόγου, εἶναι ἓνα καὶλαρὸν πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν ὄν. Οὐσία του καὶ μοῖρα του τὸ πνευματικόν, τὸ μεταφυσικόν, καὶ τὸ ἠθικὸν φῶς. Ὁ αἰώνιος πόλεμος μὲ ὅλα τὰ στοιχεῖα καὶ ὅλα τ' ἀγρίμια